FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

Informationsmøde 30. september

National ammunitionsproduktion i Elling

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

Dagsorden

1. Velkomst
2. Eksplosivstofbekendtgørelsen
3. Risikobekendtgørelsen
4. Opsamling
5. Spørgsmål

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

1. Velkomst

Ved generalløjtnant Per Pugholm Olsen
Direktør, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse

1. Velkomst ved generalløjtnant Per Pugholm Olsen

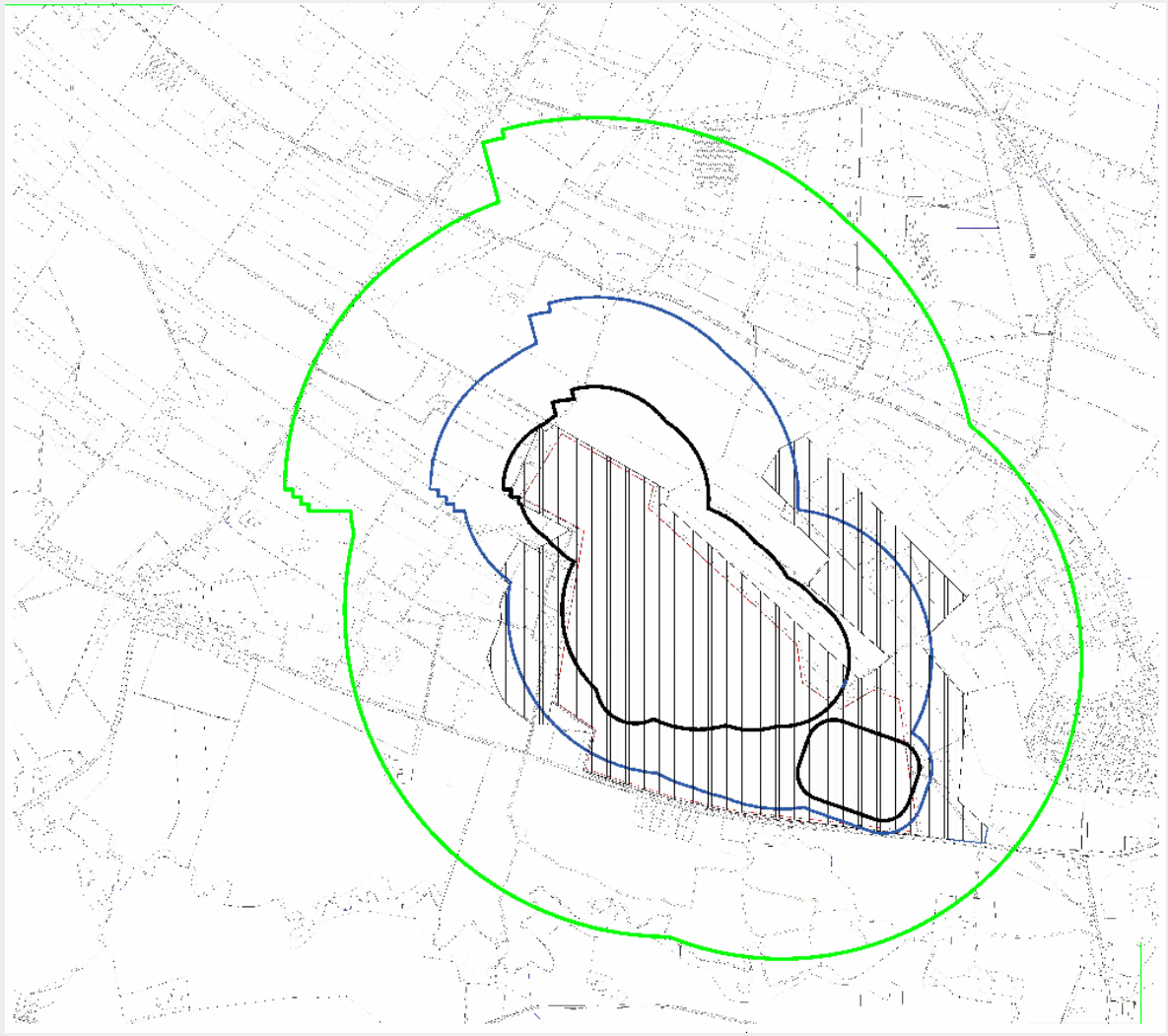
- Vi skal bygge **hurtigt**, men samtidigt skal det være **sikkert** og **forsvarligt.**
- Vi ønsker at være til **mindst mulig gene** for lokalsamfundet, hvorfor evt. tiltag bør være **så lidt indgribende som muligt**.

På sidste borgermøde var der en forventning om servitutpålæg på en række ejendomme

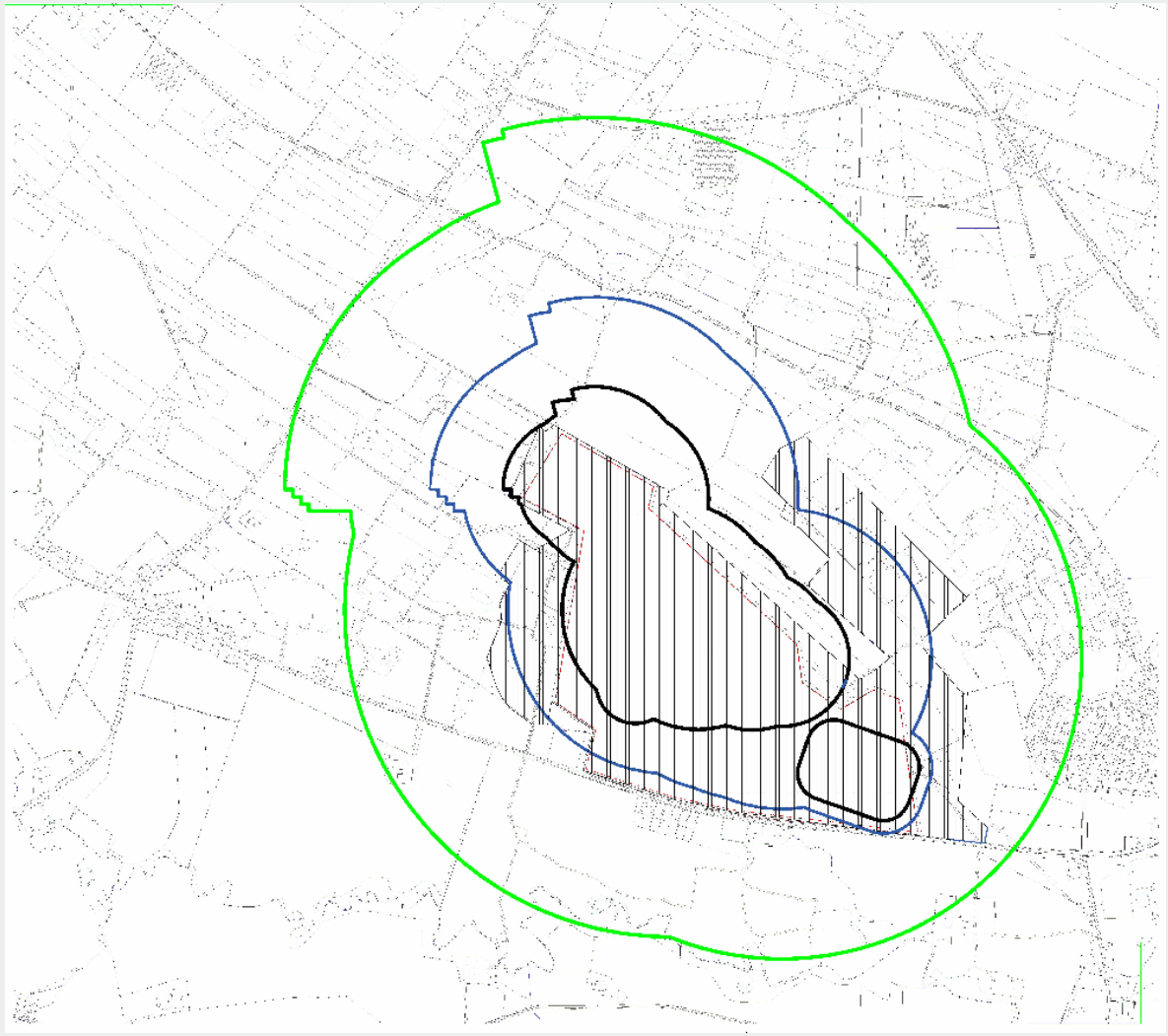
Vi er blevet klogere på lovgivningen og på Nammo Danmarks A/S´ansøgning. Begge dele vil vi uddybe i dag samt gennemgå vores forventninger til tiltag og restriktioner i de 3 zoner

	Sort	Blå	Grøn	**Total**
Totaleksspropriation	3	1	0	**4**
Servitut	6	5	96	**107**
Total	**9**	**6**	**96**	**111**

Hvad vi forventer

	Sort	Blå	Grøn
Totaleksspropriation	Ja	Måske	Nej
Servitut	Ja	Måske	Nej (planlovgivning)

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

2. Eksplosivstofbekendtgørelsen

Sikkerhed ifølge med fabrikken

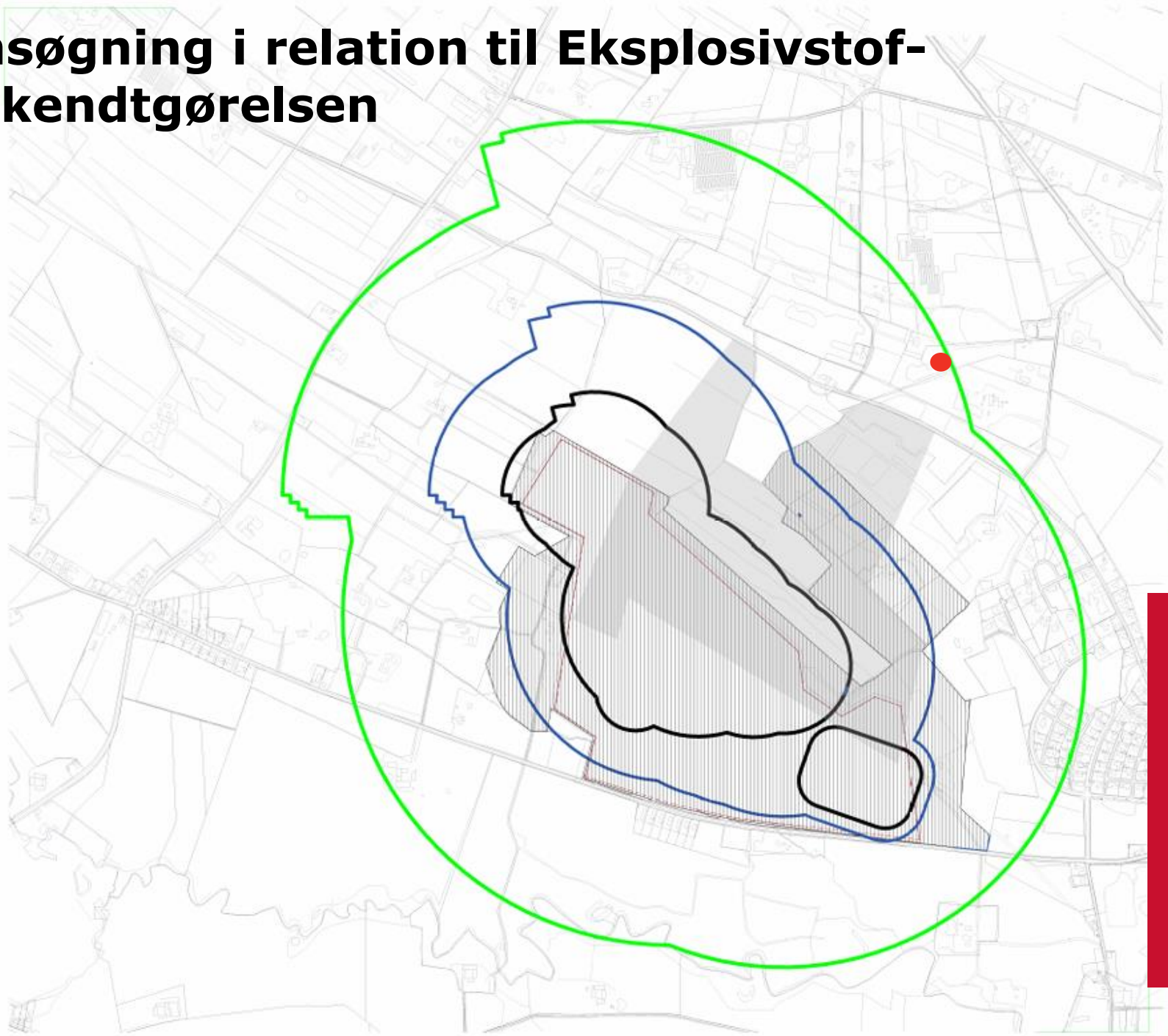
Ved Morten Rasmussen
Direktør, Nammo DK

Sikkerhed ifølge med fabrikken

- Nammo har tilrettelagt sin virksomhed ud fra dansk forsvars behov
- På denne baggrund er den kommende fabrik blevet indrettet til at gennemføre moderne og sikker produktion af ammunition, som følger dansk lovgivning
- Der er i overensstemmelse med kravene i loven gennemført en række analyser og udfærdiget nødvendig dokumentation af Nammo i samråd med rådgivende eksperter på ammunitionsområdet
- Nammo har fremsendt sine ansøgninger til behandling ved relevante resortmyndigheder, herunder i relation til eksplosivstofbekendtgørelsen (PAC) samt risikobekendtgørelsen (MST)
- Myndighederne er nu i færd med at behandle ansøgningerne og Nammo er i løbende dialog med disse

Nammo
Proprietary
Information

Ansøgning i relation til Eksplosivstof-bekendtgørelsen

BORGERMØDE
30. September 2026

NOTE:
Kortet viser de sikkerhedsafstande, som ligger til grund for ansøgningen iht. Eksplosivstofbekendtgørelsen (EBEK).

For magasinerne fastlægges sikkerhedsafstandene efter AASTP-1.

For øvrige områder fastlægges sikkerhedsafstandene efter Eksplosivstofbekendtgørelsen (EBEK).

Sort markering:
Sikkerhedsafstande til offentlige veje, jernbaner og øvrige offentlige trafikårer uden konstant og tæt trafik.

Blå markering:
Sikkerhedsafstande til boliger.

Grøn markering:
Sikkerhedsafstande til sygehuse, skoler, børnehaver, højhuse, forsamlingslokaler o.l.

De ansøgte sikkerhedszoner – der tager et konser-vativt forbehold

Nammo
Proprietary
Information

MIDT- OG VESTJYLLANDS
POLITI

Politiets Administrative Center

Bekendtgørelse om eksplosivstoffer

POLITI

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

Beredskabsstyrelsens opgave og rolle

Ved Kenneth Pedersen
Direktør, Beredskabsstyrelsen

Beredskabsstyrelsens opgave og rolle

- Godkendende myndighed i fht. dispensationer §14 i eksplosivstofbekendtgørelsen

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

3. Risikobekendtgørelsen

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Risikosagsbehandling og miljøgodkendelse

Risikosagsbehandling og miljøgodkendelse

Miljøstyrelsens opgaver:

1. Miljøgodkendelse jf. godkendelsesbekendtgørelsen
   (BEK nr. 1027 af 02/09/2024 om godkendelse af listevirksomhed)

2. Risikosagsbehandling af sikkerhedsdokumentationen sammen med øvrige risikomyndigheder jf. risikobekendtgørelsen
   (BEK nr. 372 af 25/04/2016 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer).

Tidsplan for sagsbehandling

Miljøgodkendelsen inklusive accept af sikkerhedsdokumentationen skal meddeles, inden virksomheden må påbegynde oplag af risikostoffer og starte produktionen.

Hvad er en miljøgodkendelse

1. Miljøgodkendelse jf. godkendelsesbekendtgørelsen:

Miljøgodkendelsen vil indeholde vilkår for:

- **Indretning og drift** af virksomheden, så der ikke kan ske væsentlig påvirkning af jord, grundvand, natur og vandmiljø
- **Emissioner til luft** fra virksomheden
- **Støjgrænser for driften**, herunder kørsel på virksomhedens areal
- **Affald** – opbevaring, håndtering og bortskaffelse
- **Risiko/forebyggelse** af større uheld – fastholdelse af risikozoner

Risikomyndigheder

2. Risikosagsbehandling af sikkerhedsdokumentationen sammen med øvrige risikomyndigheder er en omfattende opgaver som indbefatter mange myndigheder.

Risikomyndigheder :

- **Arbejdstilsynet** – vurderer på sikkerheden for de ansatte på virksomhedens område ift. alle scenarier med brand, eksplosion og giftige gasser.
- **Politiets Administrative Center (PAC)** – vurderer på scenarier med eksplosion jf. eksplosivstofbekendtgørelsen – inde på og udenfor virksomhedens område.
- **Nordjyllands Politi** – vurderer på beredskabsplan og indsats ved større uheld, samt er ansvarlig for sårbarhedsvurdering
- **Miljøstyrelsen** - vurderer på større miljøuheld til jord og vand af miljøfarlige stoffer og udbredelse af giftige røggasser uden for virksomhedens område
- **Miljøstyrelsen er koordinerende risikomyndighed**

Sikkerhedsdokumentation og risikosagvurderinger

Sikkerhedsdokumentation skal bl.a. indeholde:

- Risikovurdering af aktiviteter
- Konsekvensberegninger af scenarier:
  - *Eksplosion*
  - *Brand*
  - *Udbredelse af giftige gasser ved brand*
- Fastlæggelse af risikozoner for virksomheden, som skal overholde acceptkriterier jf. Miljøstyrelsens risikohåndbog.
- Der vil være zoner ift. eksplosivstofbekendtgørelsen (*sort, blå og grøn zone*). Disse vil indarbejdes på et fælles kort med risikozoner, således at Frederikshavn Kommunes planafdeling kan få det fulde overblik.

Accept af risikoniveau:

Myndighedernes accept af virksomhedens risikoforhold kan ske, når risikoen for dødsfald i omgivelserne, som følge af et uheld på virksomheden, ikke er større end risikoen ved andre naturlige eller selvvalgte aktiviteter, som fx ved sygdom, brand eller færdsel i trafikken.

Risikosagsbehandling og miljøgodkendelse

Krav til offentliggørelse:

Risikozoner afbildedes på kort, som vedlægges miljøgodkendelsen og som en del af det ikke-tekniske resumé. Bliver efterfølgende offentliggjort på DMA (Digital MiljøAdministration)

Eksempel på risikokort (anden lokation)

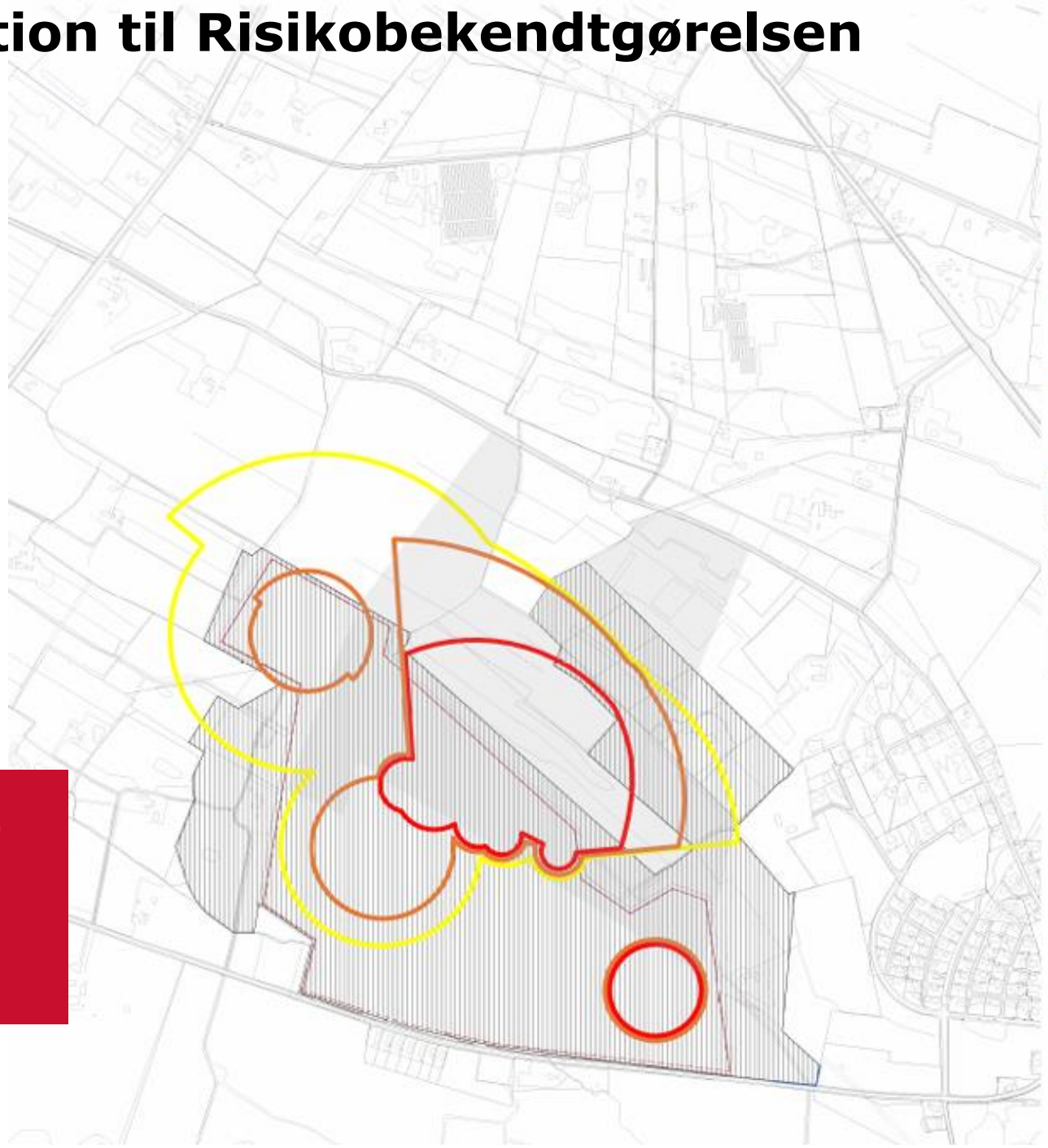

Ansøgning i relation til risikobekendtgørelsen

Ved Morten Rasmussen
Direktør, Nammo DK

Ansøgning i relation til Risikobekendtgørelsen

Risikozoner efter QRA-analyse hvor der medtages skalaforsøg og AASTP-1

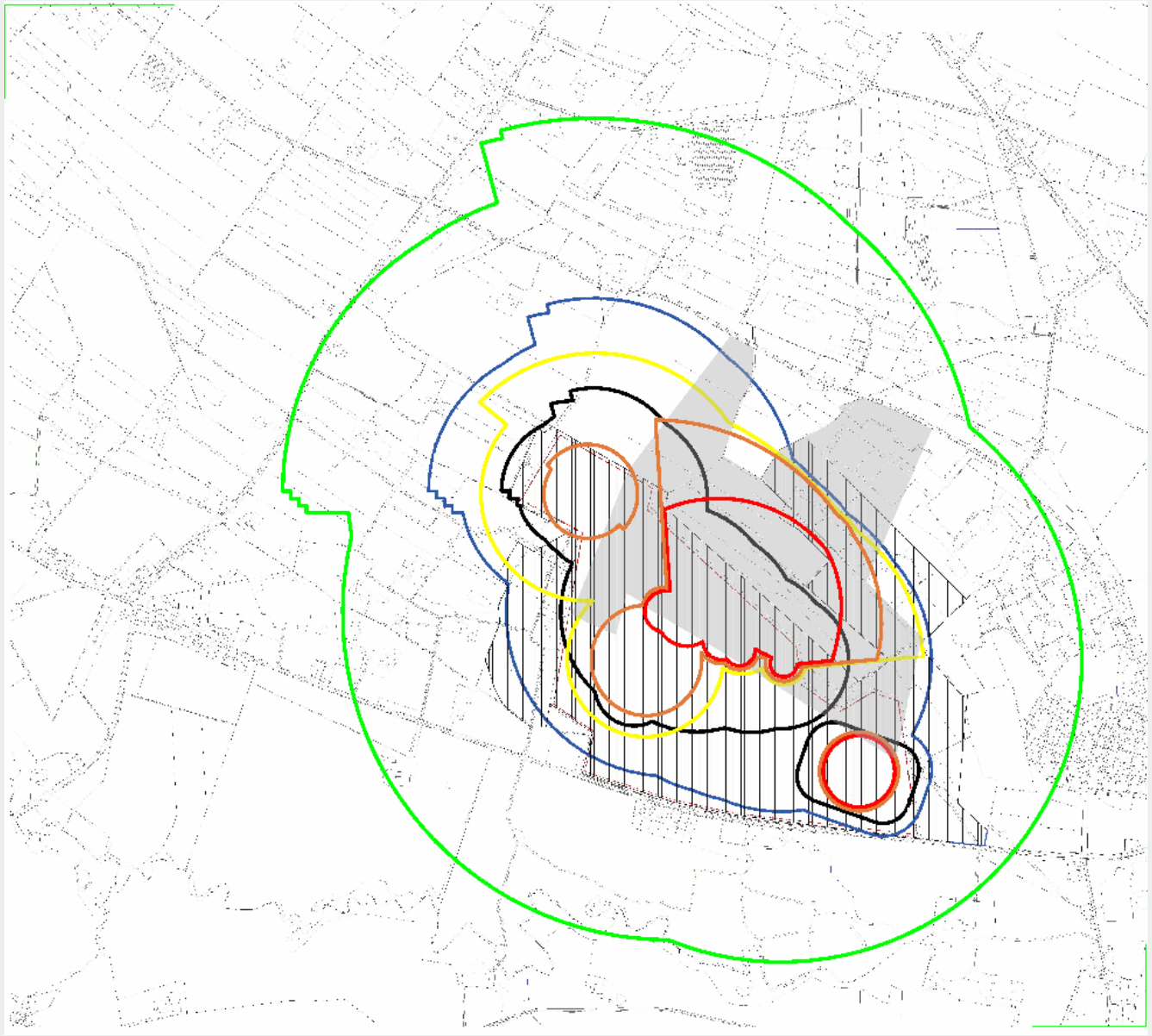
Nammo
Proprietary
Information

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

4. Opsamling

Risikobekendtgørelsens zoneområder sammenlagt med ansøgte sikkerhedszoner jf. eksplosivstofbekendt-gørelsen

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

Redegørelse for NAMMOs bygningsmæssige foranstaltninger

Risikobekendtgørelsens zoneområder sammenlagt med sikkerhedszoner efter Nammo Danmark A/S´skalatest med bygningskonstruktionens inddæmning

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

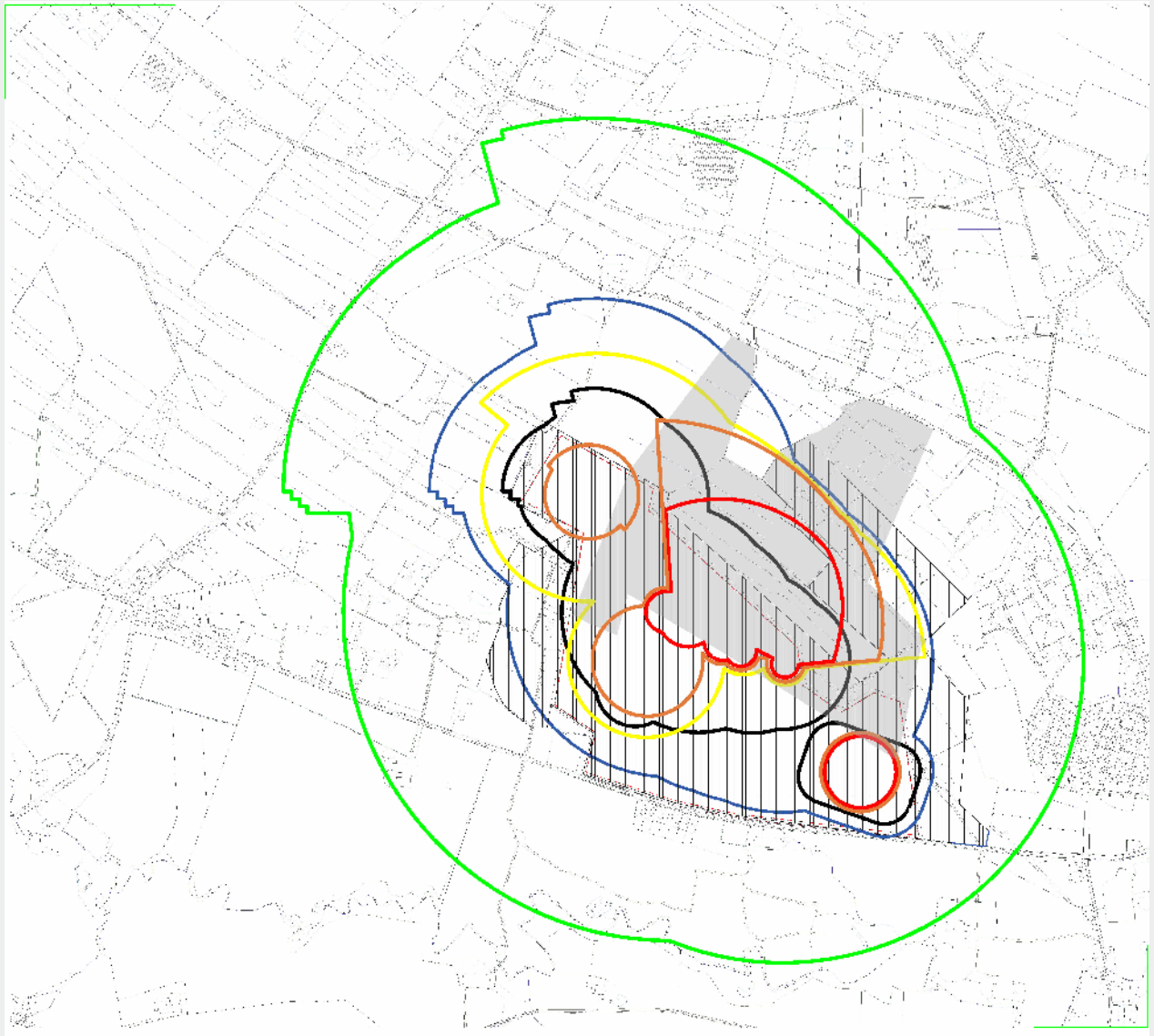
Mulige konsekvenser ved værst tænkelige scenarie

	Blå linje	Grøn linje
Dimensioneret skade (overtryk)	Max. 5 kPa	Max. 2 kPa
Risiko for skadelige fragmenter (primære)	≤1%	Ikke målbar
Personskade som følge af tryk	Meget usandsynlig	Meget usandsynlig
Lette bygnings-konstruktioner, såsom let-haller (lader), drivhuse o.lign.	Mindre skader, særligt vinduer, døre og skorstene. Forventeligt ≤5% af nybygningsværdien, nogle bygninger kan få alvorlige skader.	Sandsynligvis alene overfladiske skader.
Store glasflader >1,5 m^2. med front mod eksplosionen	Brud forventes generelt	Mere end 50% brud
Personskade (indendørs) som følge af fragmenter (sekundære) fra bygning	Kan opstå afhængig af bygningen, samt af fragmentet og kropsdel der rammes.	
Personskade (udendørs) som følge af fragmenter (sekundære) fra glasfacader o.l.	Kan opstå afhængig af fragmentet og kropsdel der rammes.	

Hvad vi forventer

	Sort	Blå	Grøn
Totaleksspropriation	Ja	Måske	Nej
Servitut	Ja	Måske	Nej (planlov-givning)

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

Planlovgivning

Ved Louise Solvang Rasmussen
partner, Poul Schmidt Kammeradvokat

Der gælder tre zoner om Ammunitionsfabrikken

Grøn zone:

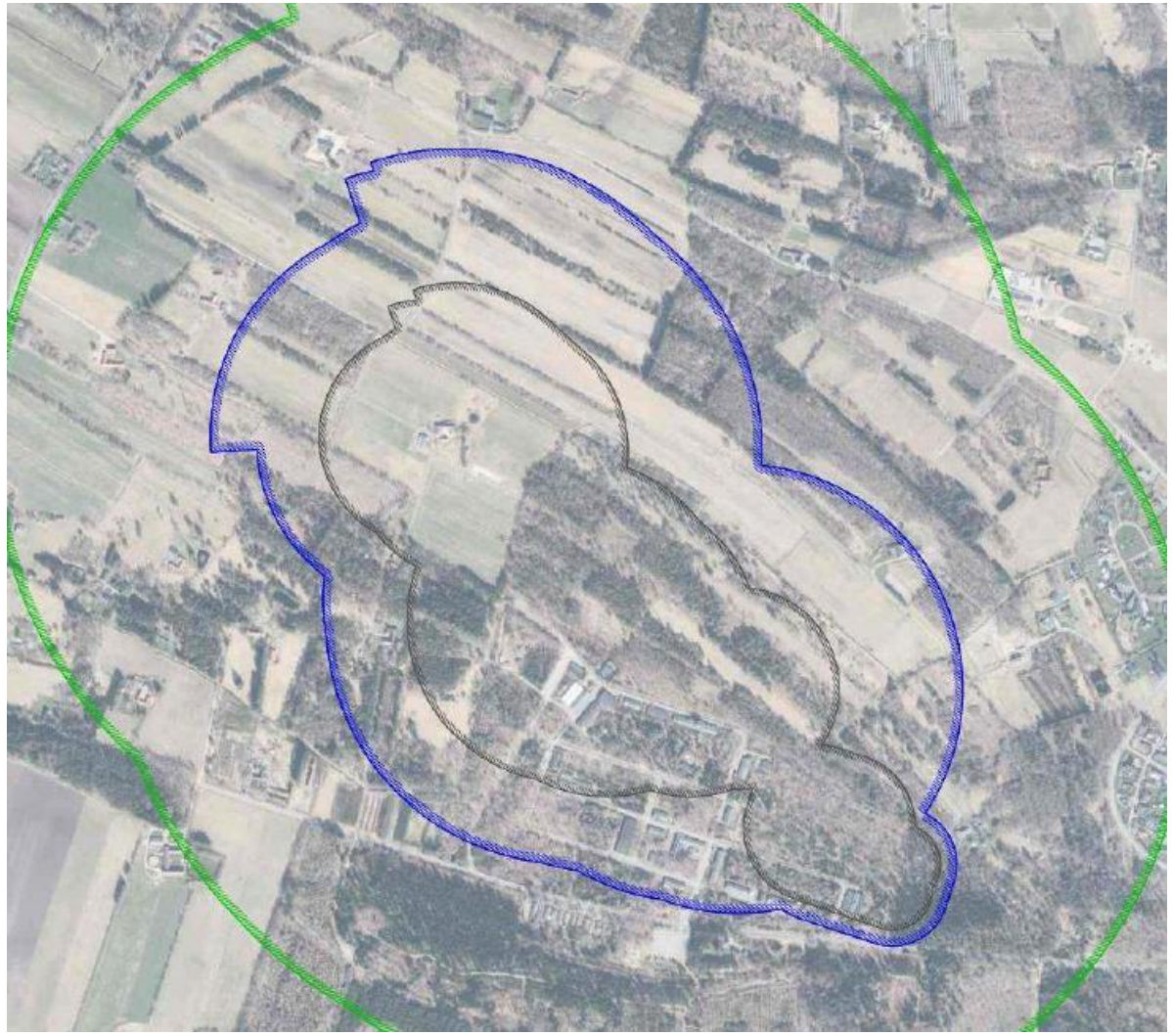
Der må ikke være sygehuse, skoler, børnehaver, højhuse, forsamlingslokaler og lignende.

Der må gerne være boliger.

Blå zone:

Der må ikke være sygehuse, børnehaver, boliger, bygninger og enhver aktivitet, der er oplaget uvedkommende, civil trafik mv.

Der findes ingen boliger eller anden bebyggelse inden for blå zone, og derved ingen aktuelle konflikter med restriktioner i blå zone.

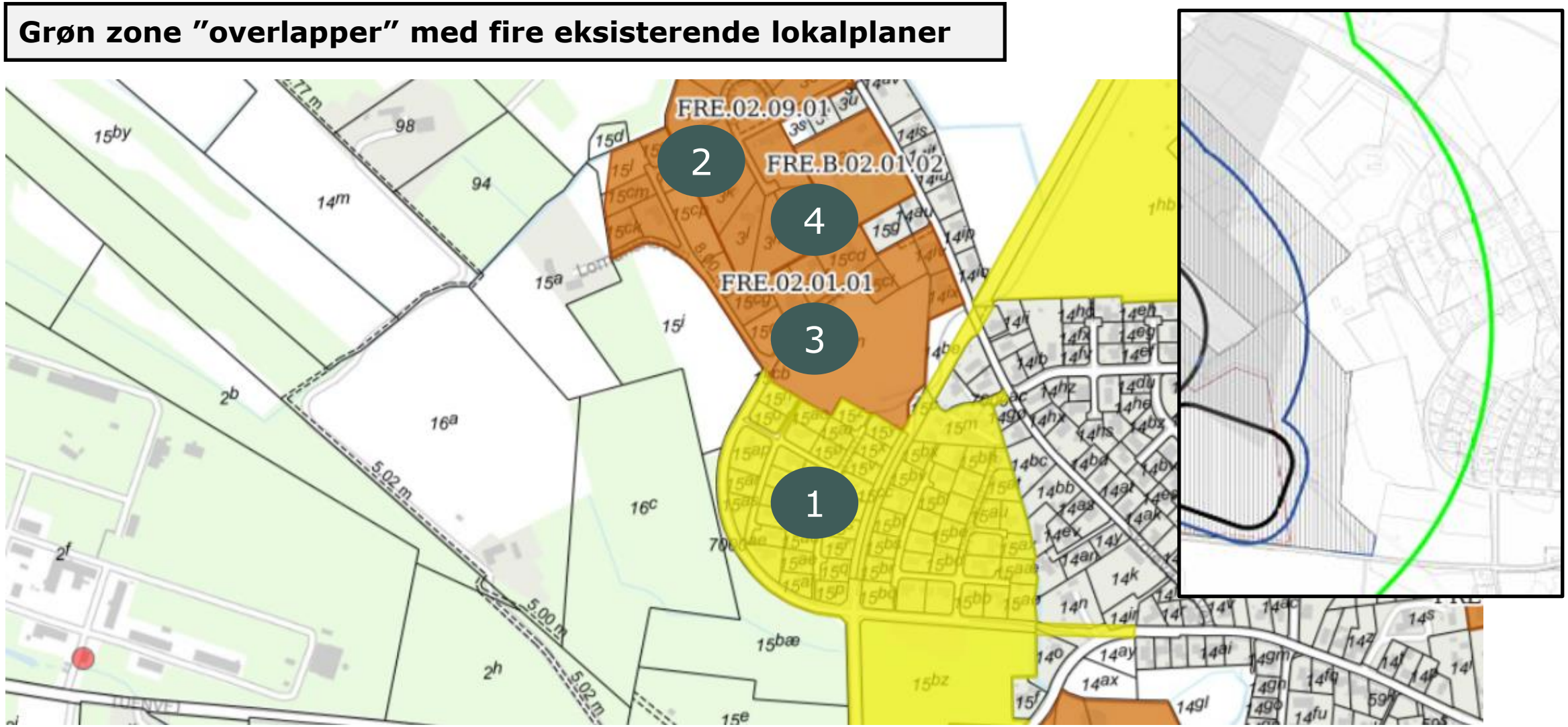
Sort zone:

Der må ikke være sygehuse, skoler, børnehaver, boliger, bygninger og enhver aktivitet, der er oplaget uvedkommende, civil trafik mv.

Der findes ingen boliger eller anden bebyggelse inden for sort zone.

Størstedelen af arealerne er ejet af Forsvaret.

Grøn zone ”overlapper” med fire eksisterende lokalplaner

(1) Lokalplan FRE.028-1 – *for et område nord og vest for Elling by mellem Tuenvej, Lomanshaven, Mariendalvej og Skagensvej*.

Området er med lokalplanens vedtagelse *"forbeholdt til **offentlige og private institutioner*** [NB – kun i zone 1] *samt serviceformål, endvidere til bolig- samt erhvervsformål*".

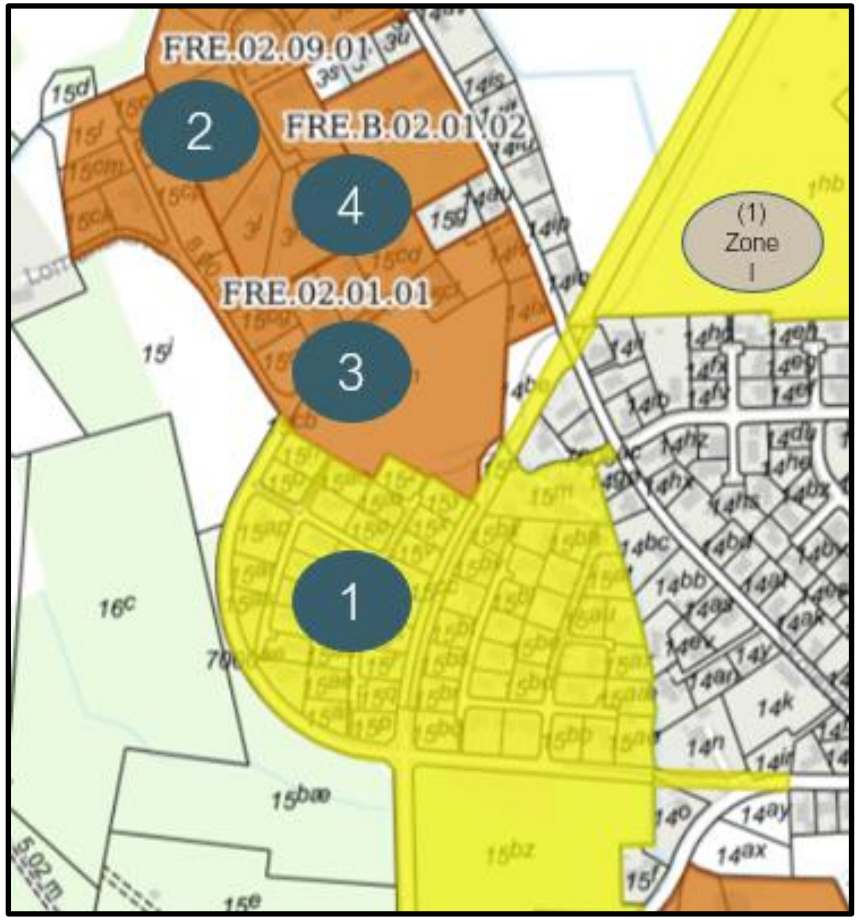
(2) Lokalplan FRE.02.09.01 – *Skolevangsparken ved Elling*. Lokalplanen er *"udarbejdet med henblik på at muliggøre udviklingen af et **boligområde** […].*

Boligområdet vil kunne indeholde fritliggende enfamiliehuse i op til 2 etager på store grunde. Området er landbrugsjorden til Elling gamle skole. Jorden henligger udyrket […]".

(3) Lokalplan FRE.02.01.02 – *Lomanshaven Nord.* Lokalplanen er udarbejdet *"med henblik på at etablere et nyt **boligområde** på et ubebygget areal mellem Lomanshaven og Skolevangsvej og vest for Skolevangsparken i Elling.*

Området kan indeholde åben-lav boligbebyggelse".

(4) Lokalplan FRE.B.02.01.01 – *Skolevangsvej 57.* Lokalplanen er udarbejdet *"lokalplan er udarbejdet med henblik på at etablere et nyt **boligområde** på et ubebygget areal ved Skolevangsvej syd for Skolevangsparken i Elling. Området kan indeholde åben-lav boligbebyggelse*".

Fortsat udnyttelse af de eksisterende lokalplaner er i overensstemmelse med grøn zone.

Resterende del af arealerne inden for zonerne er beliggende i landzone.

Det betyder:

- der kan ikke uden tilladelse opføres ny bebyggelse, og derved heller ikke sygehuse skoler, daginstitutioner, hospitaler, forsamlingslokaler o.lign.,

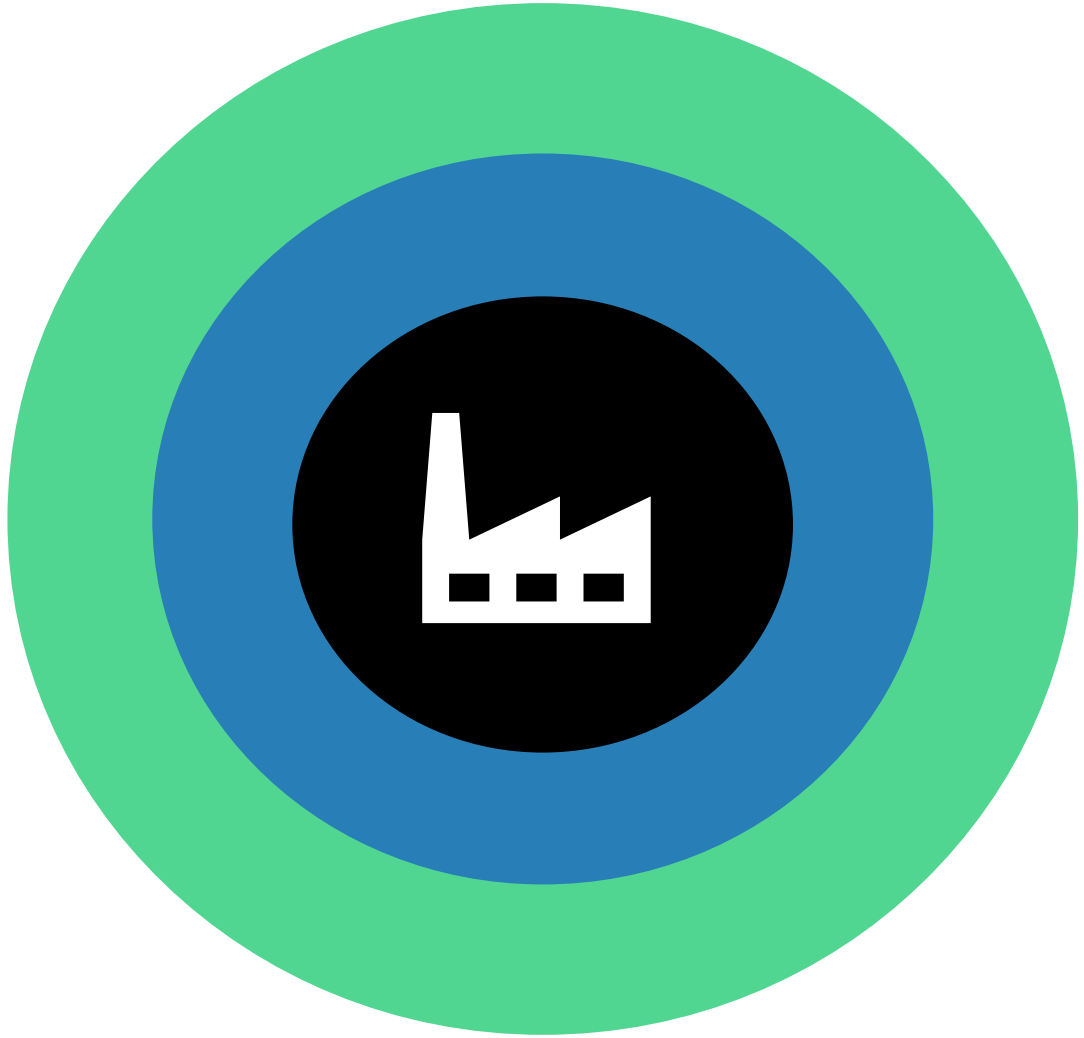
- der kan heller ikke uden tilladelse opføres ”erhvervsmæssigt nødvendigt” byggeri i blå zone (bebyggelse opkøbt og fjernet af Forsvaret),

- der kan ikke uden tilladelse ændres anvendelse,

Konsekvensen heraf er som følger:

- Der er hverken grundlag eller behov for at pålægge ejendomme i grøn zone servitutter.

- Der kan fortsat være behov for at pålægge matrikler i blå og sort zone servitutter.

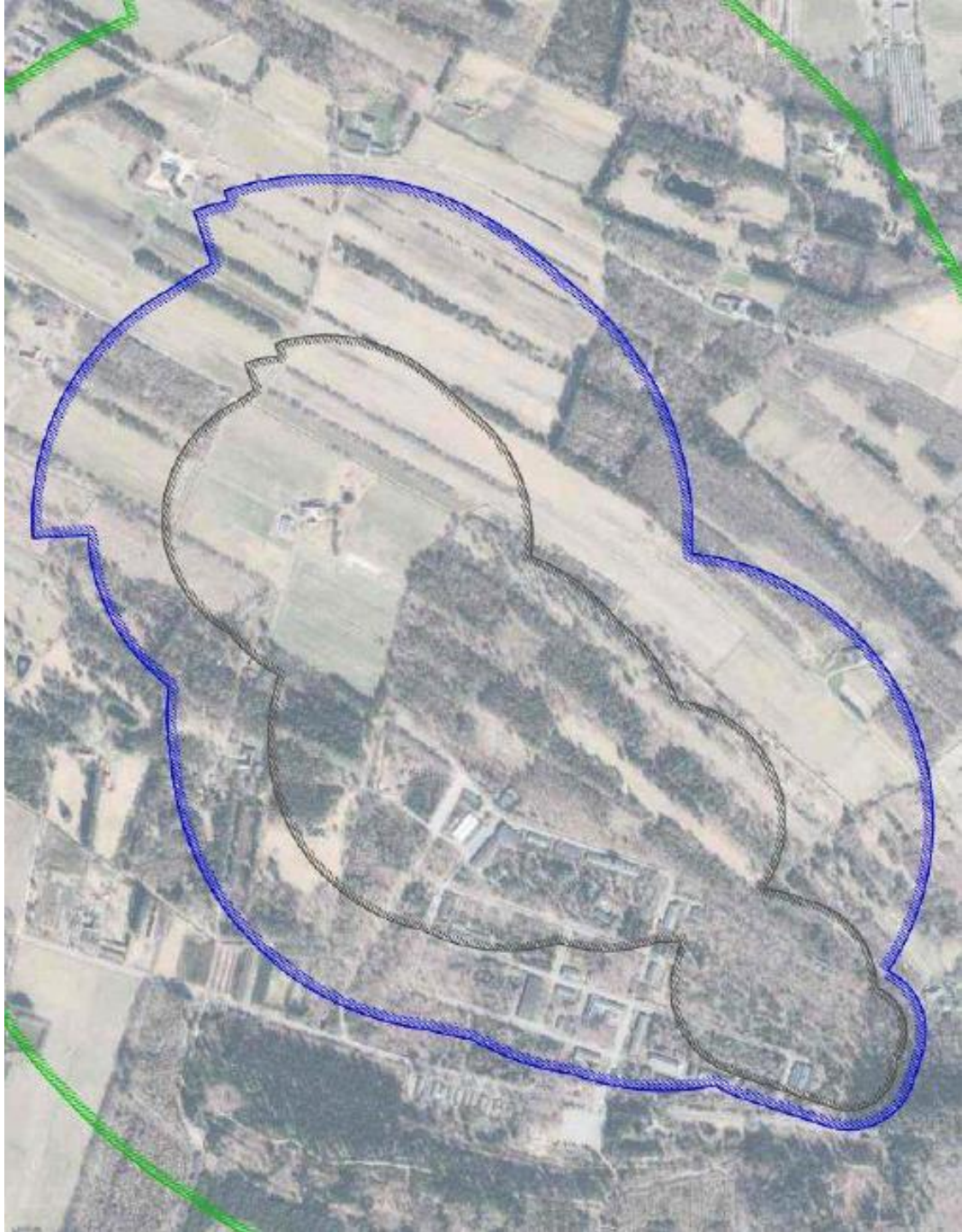
Skal der tinglyses servitutter?

Tinglysning af en servitut skal sikre overholdelse af sikkerhedszonerne, hvor dette er nødvendigt.

For ejendomme i grøn zone er dette ikke nødvendigt.

Det skyldes, at den nuværende anvendelse og udnyttelse af ejendommene kan fortsætte uændret.

Tinglysning af nødvendige rådighedsindskrænkninger (hvis det viser sig nødvendigt) gennemføres senere og mod erstatning.

Erstatning

HVIS der skal pålægges servitutter (ved ekspropriation) i blå og/eller sort zone, vil erstatningsfastsættelsen afhænge af indgrebets omfang, de berørte arealers placering, ejendommens lovlige anvendelse mv.

I sager om varige rådighedsindskrænkninger er det som udgangspunkt **nedgangen i en ejendoms handelsværdi**, der udgør det primære princip for erstatningsudmålingen.

Erstatning fastsættes af Ekspropriationskommissionen og kan påklages til Taksationskommissionen.

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

Afrunding

Ved generalløjtnant Per Pugholm Olsen
Direktør, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse

Hvad sker i zonerne

Myndighedsgodkendelse af NAMMO Denmark A/S' ansøgninger i r.t.

- Eksplosivstofbekendtgørelsen
- Risikobekendtgørelsen

Sort + blå zone

- Overvejelser om evt. yderligere opkøb og/eller pålæggelse af servitutter

Grøn zone

- Brev til borgere vedr. annullering af mulig servitut
- Anvendelse af planlovgivningen

5. Spørgsmål?

FORSVARSMINISTERIET
MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSEN

Dialog, information og kontakt

Spørgsmål efter borgermødet?
Tøv ikke med at række ud til:

etk-ktp-ammu@mil.dk
www.forsvaret.dk/ammu

Spørgsmål nr. S 333:
"Mener ministeren i forlængelse af artiklen »Lydoptagelse afslører, hvordan naboer til jysk granatfabrik bliver behandlet: »Man tromler bare hen over os«« på Jyllands-posten.dk den 7. september 2026, at naboerne til ammunitionsfabrikken i Elling modtager den rette behandling og kompenseres tilstrækkeligt?"

Svar:
I lyset af den alvorlige sikkerhedspolitiske situation er det afgørende, at Danmark og Europa løfter en større del af opgaven i forhold til egen sikkerhed. Genetableringen af den nationale ammunitionsproduktion i Elling er en vigtig del af at kunne styrke Forsvarets kampkraft, robusthed og forsyningssikkerhed.

Forsvaret har fokus på, at projektet medfører færrest mulige gener for borgerne i Elling, og arbejdet følges tæt. I det omfang etableringen af ammunitionsfabrikken medfører et indgreb i de lokale borgeres ejendomsret, der er omfattet af reglerne om ekspropriation, vil der blive ydet fuld erstatning. Hvis det herudover skulle vise sig, at der er borgere, som får større eller langvarige gener som følge af ammunitionsfabrikken, vil det kunne overvejes, om der skal ydes kompensation.

